

М. В. Зеленська,
здобувач магістратури кафедри управління охороною здоров'я та публічного
адміністрування, Національний університет охорони здоров'я України імені П. А. Шупика
ORCID ID: 0000-0002-8093-3884

О. Г. Завада,
завідувач навчальним кабінетом кафедри ракетних військ факультету ракетних військ
і артилерії Національної академії сухопутних військ імені Петра Сагайдачного
ORCID ID: 0000-0002-6296-5831

DOI: 10.32702/2306-6814.2021.17.123

РОЛЬ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ

M. Zelenska,
Master's student of the Department of Healthcare Management and Public Administration,
Shupyk National Healthcare University of Ukraine Kyiv, Ukraine
O. Zavada,
Chief of Department of Rocket Forces of Faculty of Rocket Forces and Artillery of Petro Sahaidachny National
Academy of Ground Forces, Master of Public Administration

THE ROLE OF COMPULSORY STATE SOCIAL INSURANCE IN PUBLIC ADMINISTRATION

У статті висвітлено наукові підходи щодо визначення сутності поняття "загальнообов'язкове державне соціальне страхування". Здійснено аналіз завдань, функцій та видів загальнообов'язкового державного соціального страхування. Акцентовано увагу на законодавчих аспектах функціонування системи соціального страхування в Україні. Досліджено етапи розвитку та реформування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування, виокремлено позитивні та негативні аспекти проведеної реформи. Проаналізовано діяльність фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, здійснено детальний аналіз діяльності Фонду соціального страхування з використанням статистичних даних щодо діяльності Фонду у 2018–2020 роках. Досліджено аналітичні дані стосовно використання коштів Фонду соціального страхування на фінансування матеріальної допомоги для застрахованих осіб за видами страхування, визначено структуру витрат Фонду та сучасні тенденції подальшого розвитку соціального страхування в Україні, пов'язані з пандемією COVID-19. Виділено ряд проблем щодо функціонування вітчизняної системи соціального страхування, з'ясовано їх причини і можливі наслідки у разі несвоєчасного вирішення. На основі аналізу законодавства та результатів діяльності Фонду соціального страхування розкрито роль та місце загальнообов'язкового державного соціального страхування у державному управлінні соціальними і економічними процесами в державі. Виділено актуальні питання державного регулювання у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування, а також проаналізовано обсяг повноважень Пенсійного фонду України, Державної фіскальної служби України та Державного податкової служби України в сфері управління загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням. Окреслено основні напрями удосконалення системи загальнообов'язкового державного соціального страхування та механізмів наповнення Фонду страховими внесками задля сприяння покращенню соціального захисту населення та розвитку економіки держави.

The article highlights the scientific approaches to defining the essence of the concept of "compulsory state social insurance". An analysis of the tasks, functions and types of compulsory state social insurance. Emphasis is placed on the legislative aspects of the functioning of the social

insurance system in Ukraine. The stages of development and reform of the system of compulsory state social insurance are studied, the positive and negative aspects of the reform are singled out. The activity of the funds of the obligatory state social insurance is analyzed, the detailed analysis of the activity of the Social Insurance Fund is carried out with the use of statistical data on the activity of the Fund in 2018–2020. Analytical data on the use of the Social Insurance Fund to finance material assistance for insured persons by type of insurance, the structure of the Fund's costs and current trends in the further development of social insurance in Ukraine related to the COVID-19 pandemic. A number of problems concerning the functioning of the domestic social insurance system have been identified, their causes and possible consequences in case of untimely solution have been clarified. Based on the analysis of the legislation and the results of the Social Insurance Fund, the role and place of compulsory state social insurance in the state management of social and economic processes in the state are revealed. Topical issues of state regulation in the field of compulsory state social insurance are highlighted, as well as the scope of powers of the Pension Fund of Ukraine, the State Fiscal Service of Ukraine and the State Tax Service of Ukraine in the field of compulsory state social insurance. The main directions of improving the system of compulsory state social insurance and the mechanisms of filling the Fund with insurance premiums to help improve the social protection of the population and the development of the state economy are outlined.

Ключові слова: соціальний захист, соціальне страхування, загальнообов'язкове державне соціальне страхування, Фонд соціального страхування, державне управління, механізми державного управління.

Key words: social protection, social insurance, compulsory state social insurance, Social Insurance Fund, public administration, public administration mechanisms.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Розвиток спроможної демократичної, соціальної, правової держави неможливий без створення ефективної системи соціального захисту її громадян, основною складовою якої виступає загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Слід констатувати, що нині в Україні ще триває процес реформації у сфері соціального страхування, кінцевою ціллю якого є забезпечення необхідних умов для досягнення європейських стандартів у сфері соціального страхування та надання потужного імпульсу економічному і соціальному розвитку держави.

В Україні вже не один рік діє система загальнообов'язкового державного соціального страхування, що впливає не лише на рівень соціального захисту населення, але й на ефективність діяльності підприємств через матеріальне забезпечення й охорону здоров'я працюючих. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування забезпечує необхідні економічні умови для збереження працездатності економічно активної частини населення, надаючи у визначених законодавством випадках матеріальну підтримку та соціальні послуги тим, хто їх потребує. Відтак система соціального страхування, вочевидь, виступає дієвим механізмом державного управління соціальними і економічними процесами в Україні.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретико-методологічні та прикладні аспекти сучасного стану і розвитку загальнообов'язкового державного соціального страхування вивчали ряд українських учених, а саме: В. Андріїв, О. Белінська, М. Бодна-

рук, Н. Болотіна, М. Бровенко, О. Коваль, М. Крекотень, Є. Мачульська, О. Москаленко, В. Надрага, С. Прилипка, Б. Сташків, А. Скотаренко, С. Юрій, О. Ярошенко та ін. Актуальним проблемам функціонування та розвитку системи соціального страхування в Україні присвятили свої дисертаційні дослідження А. Вольська, І. Гуменюк, С. Жадан, Н. Мартиненко, Ю. Юрченко та ряд інших.

Аналіз публікацій вітчизняних науковців, присвячених дослідженню проблем функціонування і розвитку системи соціального страхування, свідчить про наявність різних підходів до оцінки місця й ролі загальнообов'язкового державного соціального страхування в державному управлінні. Важливість і актуальність фундаментального дослідження даної проблеми визначається потребою сучасного осмислення функціонального призначення загальнообов'язкового державного соціального страхування та його місця в системі державного управління України.

МЕТА РОБОТИ

Метою роботи є теоретичний аналіз поняття, видів та функцій загальнообов'язкового державного соціального страхування, а також обґрунтування його провідної ролі у державному управлінні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Українська держава, обравши курс на євроінтеграцію, тим самим прийняла зобов'язання адаптувати систему державного управління до принципів, загальноприйнятих в європейських державах. Це в свою чергу потребувало здійснення відповідних реформ та трансформацій у різних сферах державної управлінської діяльності. Особливо важливими стали зміни у со-

ціальній сфері, де назріла потреба у вирішенні проблеми щодо зміни акценту з соціальної відповідальності держави на соціальну відповідальність суспільства [4]. Проте час показав, що швидко забезпечити зростання рівня соціального захисту в складних умовах вітчизняного суспільства, може тільки держава. А це означає, що реалізація основних цілей державного управління у соціальній сфері неможлива без дієвого механізму державного соціального загальнообов'язкового страхування.

Законодавцем визначено, що загальнообов'язкове державне соціальне страхування є системою прав, обов'язків та гарантій, яка передбачає вжиття заходів із соціального забезпечення громадян відповідно до умов та за видами, встановленими законодавством, за рахунків страхових внесків, які сплачуються роботодавцями та громадянами, а також бюджетних та інших джерел, передбачених законом [6]. Основні завдання соціального страхування пов'язані із забезпеченням належного рівня соціального захисту населення України, покращенням його добробуту і створенням належних умов для ефективного функціонування соціальної сфери. Ці завдання визначають наступні функції загальнообов'язкового державного соціального страхування: формування грошових фондів, з яких покриваються витрати, пов'язані з утриманням непрацездатних осіб, та осіб, які не беруть участі в трудовому процесі; забезпечення чисельності та структури трудових ресурсів; сприяння вирівнюванню життєвого рівня різних соціальних груп населення не залучених до трудового процесу. Принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування [6].

У ст. 4 Основ законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування визначено такі види загальнообов'язкового державного соціального страхування: пенсійне страхування; страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності; страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності; страхування на випадок безробіття; медичне страхування; інші види страхування, передбачені законом [6].

Кожен з наведених видів соціального страхування (окрім медичного, поки не запроваджене в Україні як обов'язкове) до 1 січня 2015 року мав свій фонд і закон, що регулює його діяльність. Проте з 2015 року згідно із Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці" [9] в Україні офіційно функціонують лише два фонди — Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та Фонд соціального страхування, утворений шляхом злиття Фонду соціального страхування з тимчасовою втратою працездатності і Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, які існували раніше та були реорганізовані.

До повноважень нового Фонду соціального страхування належать наступні види соціального страхування: у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності; від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності; ме-

дичне. А тому відповідно до змін, внесених до законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, з 2015 року в Україні страховиками визначені цільові страхові фонди з: пенсійного страхування; страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, медичного страхування; страхування на випадок безробіття [9].

Також для оптимізації витрат на управління загальнообов'язкового державного соціального страхування на початку 2020 року у Міністерстві соціальної політики України розглядалось питання про об'єднання Фонду соціального страхування та Пенсійного фонду України на базі останнього. У законопроекті зазначалось, що це сприятиме зміцненню фінансової стійкості системи загальнообов'язкового державного соціального страхування та покращенню надання страхових виплат. Але поки що ця ідея не реалізована, хоча за Пенсійним фондом України залишається пріоритетне право управління страховими внесками [3].

Реалізація функцій соціального страхування потребує відповідного фінансового забезпечення. Серед суб'єктів загальнообов'язкового державного соціального страхування, якими є застраховані особи, страховальники і страховики [6], важливу роль у наповненні Фонду відіграють саме страховальники. Внески страховальників — роботодавців і застрахованих осіб — є основними джерелами коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування. Динаміка показників доходів Фонду соціального страхування об'єктивно залежить від кількості платників страхових внесків. Так, за статистичними даними Фонду соціального страхування України з 1 січня 2018 р. по 1 січня 2021 р. відбулося зростання кількості страховальників на 11,3%, при цьому кількість юридичних осіб зросла на 6,8%, тоді як кількість страховальників з числа фізичних осіб зросла на 17,6% [7] (рис. 1).

Водночас доходи Фонду за вказаний період зросли на 43,6% [7] (рис. 2).

Привертають увагу й дані щодо витрат Фонду соціального страхування, адже після злиття у 2015 році двох фондів бажаних результатів щодо скорочення фінансових витрат, на жаль, не було отримано. За даними аналізу діяльності Фонду соціального страхування, проведеного Офісом з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України, обсяг організаційно-управлінських видатків Фонду зріс (у порівнянні з 2016 роком): у 2017 році — на 45,2%, а у 2018 році — на 32,9% відповідно. Отже, скорочення витрат на утримання управлінського штату, як планувалось при реформуванні, не відбулось [1, с. 12].

Якщо до проведення реформи системи загальнообов'язкового державного страхування кожен з фондів страхування реалізовував свою функцію самостійно, незалежно від інших, то починаючи з 2011 року за ініціативи Пенсійного фонду України всі внески були об'єднані в єдиний соціальний внесок. Нині єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі — єдиний внесок) є важливим елементом соціального страхування. Законодавцем визначено, що єдиний внесок є консолідованим страховим внеском на пенсійне страхування, страхування у зв'язку з тимчасовою

втратаю працездатності та витратами на поховання, медичне страхування, страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, страхування на випадок безробіття, який сплачується страхувальниками в обов'язковому порядку для забезпечення реалізації прав застрахованих осіб на отримання страхових виплат (послуг) за соціальним страхуванням [6].

Саме єдиний внесок відіграє ключову роль у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування, адже він є головним джерелом наповнення фондів соціального страхування і засобом фінансового контролю діяльності фізичних та юридичних осіб. Розмір єдиного внеску встановлюється Верховною Радою України в залежності від категорії платника, який бажає брати участь в одному або кількох видах страхування, передбачених законодавством [9].

Варто зазначити, що Законом України від 08.07.2010 № 2464-VI "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" [14] визначена можливість добровільної участі у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування для тих осіб, які не змогли працевлаштуватися офіційно, проте бажають отримати страховий стаж. Тож, коли особа бере добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування протягом строку, який визначений у договорі про добровільну участь (але не менше 1 року), це вважається страхуванням на поточний період. У цьому разі розмір єдиного внеску складатиме 22 % від мінімальної заробітної плати на дату укладання договору [14].

З метою ефективного вирішення різних проблем соціального захисту населення єдиний внесок пропорційно розподіляється між фондами за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування (згідно з рішенням Кабінету Міністрів України). Оскільки, починаючи з вересня 2018 року, обсяги надходження сум єдиного внеску до фондів соціального страхування та Пенсійного фонду почали зменшуватися, і під загрозою опинилися своєчасність і повнота страхових виплат усіх видів, тому з 1 січня 2019 року було прийнято рішення про перерозподіл єдиного внеску за видами соціального страхування, а саме: збільшення частки єдиного внеску для Фонду соціального страхування України (з 9,1472% до 9,3759%) за рахунок зменшення частки єдиного внеску для Фонду соціального страхування на випадок безробіття (з 5,2313% до 5,0026%), при цьому частка Пенсійного фонду була залишена без змін (85,6215%) [10].

Страхові внески, які надходять до Фонду соціального страхування України, направляються на матеріальну підтримку громадян, які відповідно до законодавства мають право її отримати. Структура розподілу виплат, як правило, характеризується перевагою страхових виплат на допомогу по тимчасовій непрацездатності (понад 70% усіх витрат) та решта — виплати по вагітності та пологах, а також на поховання. Так, протягом 2018—2020 рр. на виплату більш ніж 8 млн застрахованим особам Фондом було профінансовано матеріального за-

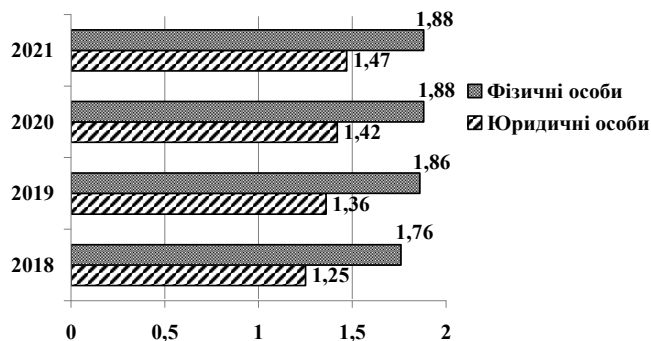

Рис. 1. Кількість страхувальників в Україні, млн од.

безпечення на суму понад 43,3 млрд грн. Структура витрат, які здійснювались Фондом на виплату різних видів допомоги протягом вказаного періоду (без урахування допомоги на поховання), представлена на рис. 3 [7].

Щодо витрат Фонду на виплату допомоги на поховання, то вони сплачувались практично в однаковому обсязі за весь цей період: 43,2 млн грн у 2018 році, 44,2 млн грн у 2019 році та 48,3 млн грн у 2020 році [7].

Зростання витрат на допомогу по тимчасовій непрацездатності у 2020 році порівняно з 2019 роком (на 2 635,5 млн грн, або на 26,9 %) пояснюється пандемією COVID-19. Адже в умовах поширення коронавірусної інфекції значно збільшилась чисельність отримувачів цього виду допомоги — на 224,9 тис., або 9,9%, а загальна кількість днів тимчасової непрацездатності зростає на 4,8% до 36 512 317 днів. З метою запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) були внесені відповідні зміни до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період карантину, завдяки чому було доповнено перелік страхових випадків, за якими надається матеріальне забезпечення з коштів Фонду. Тому, починаючи з травня 2020 року, робочими органами виконавчої дирекції Фонду здійснюються розрахунки для фінансування допомоги по тимчасовій непрацездатності на період перебування застрахованої особи у закладах охорони здоров'я, а також на самоізоляції під медичним наглядом у зв'язку з проведенням заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) [7].

Наведені вище дані засвідчують важливу роль загальнообов'язкового державного соціального страхування у регулюванні багатьох питань, що стосуються

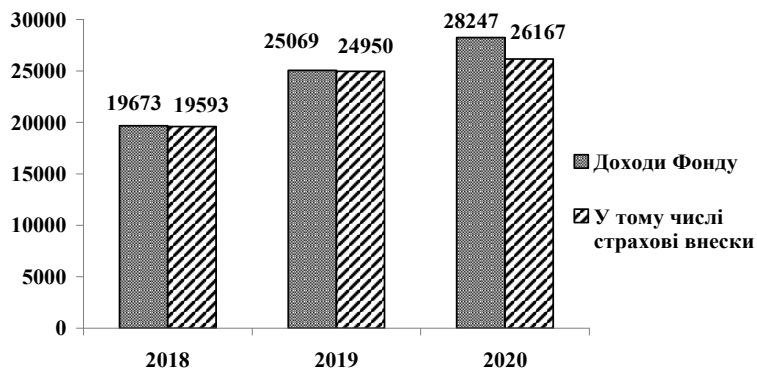

Рис. 2. Доходи Фонду соціального страхування України, млн грн

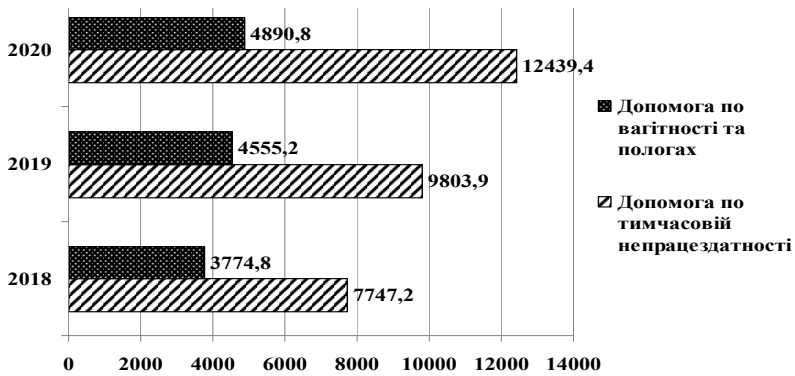

Рис. 3. Витрати Фонду на виплату матеріального забезпечення застрахованим особам (без урахування допомоги на поховання) за 2018–2020 рр., млн грн

державного управління соціальними та економічними процесами. Зокрема, завдяки здійсненню державної політики у сфері адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування здійснюється облік платників єдиного внеску, а також контролюється своєчасність та правильність нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування його платниками.

У свою чергу державне регулювання є важливим елементом управління соціальним страхуванням, зокрема процесом формування та використання коштів державних соціальних фондів. Державне регулювання соціального страхування здійснюється через:

- розробку та прийняття низки законодавчих і нормативно-правових актів, що регламентують відносини у цій сфері;
- щорічний перегляд та затвердження розмірів страхових внесків, норм і нормативів з урахуванням поточної економічної та соціальної ситуації;
- встановлення обов'язкової вимоги щодо створення страхових резервів з метою забезпечення своєчасності та повноти соціальних виплат;
- державний фінансовий контроль за дотриманням законодавства щодо формування доходів соціальних страхових фондів і цільового використання їх коштів;
- контроль та нагляд за діяльністю центральних і територіальних органів державних фондів, а також їх взаємодією з іншими суб'єктами [2].

Державне управління соціальною та економічною сферами в Україні здійснюється із застосуванням фінансового механізму, яким слугує єдиний внесок як елемент загальнообов'язкового державного соціального страхування. Ця теза підтверджується переліком законодавчо визначених повноважень Центральних органів виконавчої влади (далі — ЦОВВ) у сфері управління загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням (табл. 1).

Кожна з наведених у таблиці 1 державних структур має свій обсяг повноважень та важелі впливу на платників єдиного внеску, а через них — на процес наповнення Фонду соціального страхування та Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, які надають фінансову підтримку застрахованим особам. Консолідація зусиль усіх органів державної влади у здійсненні вказаними ЦОВВ їхніх повноважень дозволить значно збільшити

обсяги надходжень до фондів та підвищити рівень соціального захисту населення України. Крім того, ефективному функціонуванню системи загальнообов'язкового соціального страхування може сприяти: зростання доходів фізичних і юридичних осіб, з яких вони можуть сплачувати всі витрати на соціального страхування; забезпечення органами державної влади реалізації ефективної соціальної політики, яка впливатиме на досягнення успіхів в економічному розвитку країни; регулярне оновлення правової бази, яка забезпечить умови для реалізації своїх прав всіма суб'єктами системи соціального страхування [3; 4].

Існуючі проблеми в управлінні системою загальнообов'язкового державного соціального страхування можна пояснити об'єктивними причинами, зокрема: значною соціальною диференціацією населення і великим розривом у рівнях доходів мешканців різних регіонів; відсутністю повноцінного й ефективного захисту найменш захищених верств населення; недостатнім рівнем бюджетної допомоги, яка б мала спрямовуватися на розвиток системи соціального страхування України; низьким рівнем добробуту населення на фоні високого рівня безробіття; недостатньою інформованістю населення щодо діяльності страхових фондів та використання страхових внесків; браком відкритості у діяльності страхових фондів тощо [2; 5]. Крім того, в Україні досі законодавчо не врегульоване питання загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування. І хоча пропонувалося декілька проєктів такого закону, однак до логічного завершення вони так і не дійшли [3].

З метою вирішення актуальних проблем у зазначеній сфері, а також для більш ефективного функціонування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування, яка б забезпечувала сталий розвиток соціальної сфери та економіки держави, доцільно вжити комплекс заходів як правового, так і організаційного характеру. Зокрема, на нашу думку, необхідно:

- забезпечити створення потужної економічної основи для відшкодування основних фінансових ризиків, встановлення відповідного, обґрунтованого розміру тарифів страхових внесків та поступове перетворення існуючих страхових фондів у фінансово-кредитні страхові компанії;
- активізувати роз'яснювальну роботу по залученню власних коштів населення, стимулюючи розвиток обов'язкового та добровільного страхування;
- реформувати систему розподілу страхового внеску між роботодавцем та найманим працівником у напрямі скорочення частки роботодавця;
- удосконалити структуру управління фондами соціального страхування, що дозволить забезпечити їх більш ефективне функціонування;
- сприяти трансформації системи загальнообов'язкового державного соціального страхування за рахунок використання інформаційних технологій (цифровізації, електронних послуг тощо), продовжуючи напрацьовану практику створення електронного кабінету платника податків, запровадження електронних лікарняних та ін.;

— вжити дієвих заходів з детінізації заробітної плати та підвищення рівня середньої заробітної плати, внески з якої мали б спрямовувалися на фінансування діяльності фондів соціального страхування та сприяли б удосконаленню деяких видів соціального страхування.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи, можемо зробити висновок, що в умовах реформування соціальної системи та впровадження нових методів і механізмів державного управління загальнообов'язкове державне соціальне страхування сьогодні набуває нового функціонального змісту, що вимагає певних змін та удосконалення як його організаційної структури, так і методів діяльності. Ці зміни дозволять не лише прискорити процес розвитку системи соціального страхування і підняття рівня соціальних послуг, але й сприяти соціально-економічному розвитку країни, забезпечити соціальний захист її громадянам та зростання рівня добробуту населення країни в цілому.

І хоча існуюча система загальнообов'язкового державного соціального страхування має певні недоліки, проте важко переоцінити її важливу роль для державного управління в сучасній Україні. Завдяки єдиному внеску як дієвому механізму управління відбувається регулювання фінансово-правових відносин у різних сферах державної управління. Через це загальнообов'язкове державне соціальне страхування містить в собі значний потенціал соціально-економічного розвитку держави та покращення добробуту українських громадян.

Таблиця 1. Повноваження ЦОВВ у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування

№ з/ч	Назва ЦОВВ	Повноваження ЦОВВ	Підстава
1.	Пенсійний фонд України	<ul style="list-style-type: none"> - Формує та веде реєстр застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування (далі - реєстр застрахованих осіб) та у складі зазначеного реєстру - реєстр платників страхових внесків до солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування; - організовує, координує та контролює роботу територіальних органів щодо: - внесення відомостей до реєстру застрахованих осіб та їх використання; - здійснення контролю за ... правильністю нарахування, обчислення, повнотою і своєчасністю сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування; - стягнення у передбаченому законодавством порядку своєчасно не нарахованих та/або не сплачених сум страхових внесків; - застосування фінансових санкцій, передбачених законом; - аналізує та прогнозує надходження коштів від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок), організовує взаємодію та обмін інформацією з питань нарахування та сплати єдиного внеску, персоніфікованого обліку надходжень від його сплати, розрахунку показників середньої заробітної плати працівників для призначення пенсій; - подає Мінсоцполітики пропозиції щодо: - зміни розміру єдиного внеску та розподілу коштів від його сплати, що спрямовуються на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування; - застосування законодавства про ведення обліку застрахованих осіб у системі загальнообов'язкового соціального страхування та разом з Міністерством надає роз'яснення з питань призначення, перерахунку та виплати пенсій; - вносить пропозиції Мінсоцполітики та іншим центральним органам виконавчої влади щодо розроблення прогнозних показників економічного і соціального розвитку України та проекту Державного бюджету України, ведення обліку сплати єдиного внеску, формування та подання звітності в частині ведення обліку застрахованих осіб у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування 	Положення про Пенсійний фонд України [11] (пп 5, 6, 10, 11 ст. 4)
2.	Державна фіскальна служба	<ul style="list-style-type: none"> - Реалізує державну політику з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі - єдиний внесок), державну політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань сплати єдиного внеску 	п. 1. Положення про Державну фіскальну службу України [8]
3.	Державна податкова служба	<ul style="list-style-type: none"> - Реалізує державну податкову політику, державну політику з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування; - здійснює контроль за надходженням до бюджетів та державних цільових фондів податків, зборів, платежів; - здійснює контроль за дотриманням вимог законодавства щодо адміністрування єдиного внеску та законодавства з інших питань, контроль за дотриманням якого покладено на ДПС; - здійснює реєстрацію та веде облік платників податків, платників єдиного внеску, об'єктів оподаткування та об'єктів, пов'язаних з оподаткуванням, проводить диференціацію платників податків; - здійснює адміністрування податків, зборів, платежів, єдиного внеску, у тому числі проводить відповідно до законодавства перевірки та звірки платників податків (платників єдиного внеску) 	пп.1, 3, 4 Положення про Державну податкову службу України [12]

Література:

1. Аналіз діяльності Фонду соціального страхування // Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України. 2019. URL: <https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2019/04/2019-04-17-fss-1.pdf> (дата звернення 16.08.2021).

2. Братюк В.П., Панючик І.І. Теоретико-методологічні аспекти соціального страхування та його державного регулювання // Причорноморські економічні студії. Вип. 22. 2017. С. 26—31.

3. Вальчук О.І. Етапи формування публічної політики в системі державного соціального страхування

України // Публічне управління і адміністрування в Україні. Вип. 21. 2021. С. 7—10.

4. Коцюбинська Є.Б. Сучасний стан соціального страхування в Україні // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2018. Вип. 2 (40). С. 33—36.

5. Крекотень І.М. Проблеми розвитку системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні // Вісник Хмельницького національного університету 2015. № 4, Т. 1. С. 80—84.

6. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ред. від 14.08.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 14.08.2021).

7. Офіційний сайт Фонду соціального страхування України. URL: <http://www.fssu.gov.ua/> (дата звернення: 15.08.2021).

8. Положення про Державну фіскальну службу України / затв. Постановою Кабінету Міністрів України: від 21 травня 2014 р. № 236 // Урядовий кур'єр. 08.07.2014. № 120. С. 12—13.

9. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці: Закон України від 28 грудня 2014 року № 77-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015. № 11. Ст. 75.

10. Про внесення змін до пункту 1 додатка до постанови Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 р. № 675: постанова Кабінету Міністрів України 27 грудня 2018 року № 1142. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1142-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення: 16.08.2021).

11. Про затвердження Положення про Пенсійний фонд України: постанова Кабінету Міністрів України від 23 липня 2014 р. № 280. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 15.08.2021).

12. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України: постанова Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 277 (із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 25 вересня 2019 р. № 846). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 16.08.2021).

13. Про затвердження Статуту Фонду соціального страхування України: постанова Правління Фонду соціального страхування України від 03 квітня 2015 № 8. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0008890-15#Text> (дата звернення: 14.08.2021).

14. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 8 липня 2010 року № 2464-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17> (дата звернення: 15.08.2021).

References:

1. Verkhovna Rada of Ukraine (2019), "Analysis of the Social Insurance Fund", available at: <https://feao.org.ua/>

<wp-content/uploads/2019/04/2019-04-17-fss-1.pdf> (Accessed 16 Aug 2021).

2. Bratiuk, V.P. and Paniuschuk, I.I. (2017), "Theoretical and methodological aspects of social insurance and its state regulation", *Prychornomors'ki ekonomichni studii*, vol. 22, pp. 26—31.

3. Val'chuk, O.I. (2021), "Stages of formation of public policy in the system of state social insurance of Ukraine", *Publichne upravlinnia i administruvannia v Ukraini*, vol. 21, pp. 7—10.

4. Kotsiubyns'ka, Ye.B. (2018), "The current state of social insurance in Ukraine", *Problemy teorii ta metodologii bukhalters'koho obliku, kontroliu i analizu*, vol. 2 (40), pp. 33—36.

5. Krekoten', I.M. (2015), "Problems of development of the system of compulsory state social insurance in Ukraine", *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu*, vol. 4, no. 1, pp. 80—84.

6. Verkhovna Rada of Ukraine (2021), "Fundamentals of the legislation of Ukraine on compulsory state social insurance", available at: (Accessed 14 Aug 2021).

7. Ofitsijnyj sajт Fondu sotsial'noho strakhuvannia Ukrainy, available at: <http://www.fssu.gov.ua/> (Accessed 15 Aug 2021).

8. Cabinet of Ministers of Ukraine (2014), Resolution "Regulations on the State Fiscal Service of Ukraine", *Uriadovij kur'ier*, vol. 120, pp. 12—13.

9. Verkhovna Rada of Ukraine (2015), The Law of Ukraine "On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Concerning the Reform of Compulsory State Social Insurance and Legalization of the Remuneration Fund", *Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR)*, vol. 11.

10. Cabinet of Ministers of Ukraine (2018), Resolution "On amendments to item 1 of the appendix to the resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of November 26, 2014 № 675", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1142-2018-%D0%BF#Text> (Accessed 16 Aug 2021).

11. Cabinet of Ministers of Ukraine (2014), Resolution "On approval of the Regulations on the Pension Fund of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280-2014-%D0%BF#Text> (Accessed 15 Aug 2021).

12. Cabinet of Ministers of Ukraine (2019), Resolution "On approval of regulations on the State Tax Service of Ukraine and the State Customs Service of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text> (Accessed 16 Aug 2021).

13. Social Insurance Fund of Ukraine (2015), "On approval of the Charter of the Social Insurance Fund of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0008890-15#Text> (Accessed 14 Aug 2021).

14. Verkhovna Rada of Ukraine (2010), The Law of Ukraine "On Collection and Registration of the Single Contribution for Mandatory State Social Insurance", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17> (Accessed 15 Aug 2021).

Стаття надійшла до редакції 18.08.2021 р.